СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 175. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 28 липня, 1934.

VOL. XLII. No. 175. Jersey City, N. J., Saturday, July 28, 1934. THREE CENTS.

ВОЄННИЙ СТАН В МИНЕАПОЛИСІ

МИНЕАПОЛИС. — Ґовернор Олсон проголосив воєнний стан у місті згідно зі своєю заявою, що він це зробить, як візники троків не погодяться з власниками до четверга в полудне.

Трокмени заявилися були за згодою, предложеною федеральними посередниками, але властителі її відкинули. Властителі виступили з гострою критикою ґовернора, на що цей відповів, що вони хочуть здушити юнії.

До міста прибуло досі 4,000 жовнірів. Розпорядок про заведення воєнного стану обмежує свободу преси.

СПОДІЮТЬСЯ СКОРОГО ПОЛАГОДЖЕННЯ СТРАЙКУ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

САН ФРАНСІСКО. — Так звана краєва вантажнича рада відбула ряд конференцій з представниками страйкуючих корабельних вантажників і висказує надію на скоре полагодження страйку.

Кажуть її члени, що досі обговорено вже всі подробиці кромі одної, а саме, як приймати назад робітників до роботи. Ходить, очевидно, о те, що зробити зі страйколомами. Робітники домагаються, щоби їх відправити.

З міста виїхав уже останній відділ війська, і місто вже вспокоїлося.

СТРАЙКАРІ В ШІКАҐО ВІДКИДАЮТЬ ПЛЯН ЗАМИРЕННЯ.

ШІКАҐО.—Заходи коло закінчення страйку робітників у „Юніон Стак Ярдс" розбилися.

Пропозицію підприємства відкинув уперед страйковий комітет, уважаючи концесії підприємців за невистарчаючі. Коли комітет усе таки віддав пропозицію під голосування страйкарів, ці відкинули пропозицію одноголосно.

Заходи коло полагодження страйку все таки не перериваються.

„СТРАЙК КОНСУМЕНТІВ".

БРОНКС. — У цій дільниці Ню Йорку ведеться „страйк консументів" проти високої ціни хліба й булок. „Страйк" почався два тижні тому. „Страйкарі" пикетують деякі крамниці.

На домагання властителів пекарень арештовано досі 26 осіб за нарушення спокою. Суддя звичайно накладає на таких кару 15 долярів готівкою і дозволяє відсидіти кару одно-дневим арештом.

6,000 ҐЕНҐСТЕРІВ НА ФЕДЕРАЛЬНІЙ ЛІСТІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент судівництва зложив лісту злочинців, „ґенґстерів" і „рекетірів", котрих мається вишукати й поставити на суд.

Зі статистичних даних, предложених департаментом, виходить, що федеральний уряд добився в минулім році присуду в 93 на кождих 100 случаях, котрими він руководив.

ДОЩІ Й ВІТРИ ПЕРЕРИВАЮТЬ СПЕКУ.

ВАШИНҐТОН. — Дощі й вітри принесли деяку полекшу серед страшної спеки, що навістила середну частину Злучених Держав. У четвер спека доходила до 100 степенів тільки в Синсинаті й Оклагома Ситі.

Заким це сталося, число смертей виносило вже 1,361.

Щоби ратувати худобу від муки через засуху у Тексасі стріляють худобу. Уряд рахує, що до четверга вбито в цей спосіб у стейті 61,000 штук. Якщо спека потреває далі, то треба буде вбити 400,000 голов.

БОРОТЬБА АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ПРОТИ РАДИКАЛІЗМУ.

ВАШИНҐТОН. — Американська Федерація Праці заперечує чутки, буцімто вона робить заходи „прочистити" юнії з радикальних людей, але признає, що вона веде всіми способами кампанію проти радикальних течій.

УТОПИВСЯ НА ОЧАХ СОТКИ СТОРОЖІВ.

ОВШЕН СИТІ (Ню Джерзі). — Два мешканці Питсбурга, Сіферт і Шмідт, пішли купатися в океан в той час, як тут відбувався так званий водний турнір, себто пливацькі змагання. На ці змагання зїхалося велике число пливаків та прибережних пливацьких сторожів, але уряд остерігав людей перед купанням, бо в той час побережа не буде стережене.

Зайшовши на глибінь, Сіферт став тонути. Шмідт пробував його ратувати, але скоро самий стратив усі сили. Хтось з прибережних сторожів побачив їх та пішов їм на поміч. Коли пливак приплив на місце, де він бачив борикаючихся двох людей, побачив тільки одного, Шмідта. Він затягнув його на беріг, де його лікарі привели до памяти. В кілька минут пізніше на поверхню води виплило тіло Сіферта. Здається він загинув від удару серця.

ПОХОРОН ДЛЯ ЗБРОЇ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний департамент затопив оногді в океані 4,483 штуки зброї, сконфіскованої від ріжних злочинців.

Поліція поробила ріжні заходи, щоби ніхто не міг цеї зброї назад добути, бо підчас недавного процесу проти одного вбивника фіґурував револьвер, котрий, згідно з поліційними рекордами, затоплено у листопаді 1932 року.

ҐРЕТА ҐАРБО ОДЕРЖИТЬ ТИТУЛ ҐРАФИНІ.

Відома фільмова зірка Ґрета Ґарбо має у найближчому часі одержати титул ґрафині. В батьківщині артистки то є у Швеції, відбудеться в серпні ц. р. тиждень історично-артистичної пропаґанди. Учасники того тижня, між якими будуть найкращі письменники, поети, артисти з цілої Швеції — одержать ріжні відзначення. При признаванню й роздачі згаданих віданачень Ґрета Ґарбо одержить титул ґрафині в нагороду за славу, яку приспорила Швеції своїм великим таланом у цілому світі.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

В Белві трапилася правдива родинна траґедія. Дружина тамошнього суді Михайла Коляниковського 28-літня Міра, хорувала довший час на сухоти. Користаючи одного дня з неприявности чоловіка, попідрізувала свойому 6-літньому синові Володимирові жили на руках, а коли хлопчина впав непритомний на землю, підрізала собі горло. Коли суддя повернув до дому, дружина його вже не жила, а дитину, що давала ще познаки життя, відвезено до лічниці, де вдалося їй привернути життя. Нещасна жінка доконала свій вчинок у цілій свідомості, а з листа, що залишила до чоловіка виходить, що вона відібрала собі життя свідома того, що перед нею станула неминуча смерть, а що не хотіла залишити дитини сиротою, вирішила, щоби вона разом з нею вмерла. Випадок цей викликав у місті співчуваюче враження.

ПРИСУД СМЕРТИ І ДОСМЕРТНА ТЮРМА ЗА ВБИВСТВО.

В Острові відбулася розправа проти Розалії Пененжної та її коханця, Влад. Щурасека, обвинувачених у вбивстві Станислава Пененжного, чоловіка Розалії. Одного дня, коли Пененжний вертався з ліса, Щурасек засівся за намовою Пененжної в лісі, в корчах, і розрубав йому сокирою голову. У висліді розправи суд засудив Щурасека на кару смерти через повішення, а Пененжну на досмертну тюрму.

ДУХОБОРІВ У БР. КОЛУМБІЇ ПОЗБАВЛЕНО ВИБОРЧОГО ПРАВА.

В Домініяльнім парляменті більшістю голосів принято клявзулю, яка духоборам в Британській Колумбії відбирає право голосування в домініяльних виборах. Це рішення діткне 2,500 духоборів.

За урядовим внеском промовляли й голосували консервативні посли. Вони закинули духоборам такі злочини, як підкидання бомб під залізниці, палення шкіл, уряджування нагих парад, погорду до законів, голосування під диктатом їх лідера Веригіна, притім, як заявив один консервативний посол з Б. К. в останніх виборах, вони солідно голосували на лібералa.

Духоборів боронили посли з інших політичних угрупувань, між іншим б. ліберальний міністер Модервел, один в опозиційних лідерів проти такого законодавства.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

УКРАЇНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК НА ЗІЗДІ КАНАДІЙСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

В останніх трох днях червня Товариство Канадійських Письменників мало свій зїзд у містечку Кенора в. Онтеріо в Сі-Пі-Яреьким готелю Девилз Геп. Місце на зїзд було надзвичайно добре підібране: над прекрасним озером з тисячами острівців. На зїзді були представники з цілої Канади: від Венкуверу аж до Галіфаксу. Було понад 50 письменників. Між ними були також такі ветерани канадійського письменства, як д-р Ґордов („Релф Коннор"), д-р Робертс (найбільший теперішний канадійський поет) та багато інших. 29 червня перед полуднем д-р Ґордон отворив зїзд привітною промовою. Опісля слідували звіти і назначення зїздового комітету. Підчас обіду привитав зїзд мейора містечка.

По обіді засідання відбулося в двох частях. Перша часть складалася з двох відчитів французького відділу товариства. Мали відчити два французькі письменники з Вінніпеґу: Донасієн Фремон і Люї П. Ґаньон. Підчас перерви мали нагоду письменники приглядатися на дворі на плавбу на човнах Індіянів у своїх національних строях. По перерві знову вернулися всі письменники й гості до салі на другу часть засідання. По кількох дотепних замітках, що весело настроїли публику, мав відчит п. О. Івах, український представник на зїзді, на тему „Українське письменство в Канаді". По нім слідувала промова відомого канадійського мовознавця проф. Ватсона Кирконела на тему — „Ріжномовність на канадійському Парнасі". Між іншим він також прочитав три свої переклади з віршів канадійсько-українських авторів. У вечір відбулася поїздка кораблем до індіянської оселі, щоби подивитися на індіянські танки.

Другого дня були відчити на тему історії відкриття місцевого озера, про матеріяли для журналів, про чистоту літературної мови, про нових канадійських поселенців і оголошено вислід змагань канадійських поетів у писанні віршів. У суботу полагоджено урядові справи товариства. Підчас обідів і вечерами делеґатів розвеселяла своїм співом панна Кетерин Райт.

Головою Товариства Канадійських письменників остався й на дальше д-р Ґордон. До дорадного комітету товариства вибраний на представника Вінніпеґу п. О. Івах. Зїзд віднісся дуже приязно до українського представника і був дуже заінтересований українськими справами.

ВМЕР ЗІ СТРАХУ.

В Незабитові (Виленщина) вломилося кількох злодіїв до цвинтарної каплиці де розбили сховки і забрали деякі дорогоцінности. З черги злодії хотіли вломитися до гробниці де лежить російський князь Уратов — і де за деякими верзіями мало бути золото. Грабіжників завважив однак і сполошив цвинтарний сторож. Підчас втечі один злодій впав до свіжовиконаного гробу й зі страху помер. При мерцеві не знайдено ніяких документів.

РЕЦЕПТИ НА ДОВГОВІЧНІСТЬ.

В Болгарії, де жиє поважне число старців, уважають, що найкращий лік на довговічність це т. зв. „яґурту" (кисле молоко). Один столітній Німець, коли його запитали чим він пояснить те, що він дожив такого поважного віку — заявив, що він кожного дня пє натще склянку води й це вдержує його при здоровлю. Навпаки однак, один 102-літній Француз, — не пє ніколи води і твердить, що дожив такого пізного віку тільки тому, що від 60 літ пє кожного дня літру червоного вина. Зате вважає, що людині найбільше шкодить курення, отже зовсім противно до якоїсь Еспанки, що має вже 106 літ і каже, що цього поважного віку дожила тільки тому, що від 20 року життя не випускала ніколи з уст папіроски. Зчерги старі Шведи кажуть, що найкращий лік проти старости це руханка, якийсь 110 літній Анґлієць запевнює всіх, що такого пізного віку дожив лише тому, що не женився, на що знову обурюється один столітній Француз з міста Рен, що був кілька разів жонатий, мав 19 дітей, а останній раз оженився в 79-му році життя. Як бачимо, то рецепта на довголітність велика і є в чому вибирати.

ПО 60 СОТИКІВ ЗА 12 ГОДИН ПРАЦІ.

В Німшині пов. Рогатин арендує фільварок оо. Кармелітів, якийсь Владислав Пікульські, що неможливо використовує злиденне положення селян й платить їх по 60 сот. за 12 годин праці. Наслідком того, що в полі є тепер більше праці, селяни що працювали в Пікульського домагалися підвижки платні, а коли цей відмовився підвищити денний заробіток, проголосили страйк. Всеж таки найшлися такі, що залишилися на давних умовинах праці, а коли їх страйкарі почали тероризувати за ломання солідарности, в це вмішалася поліція і списала протокол. Якби воно не було, але платити у горячий день робітникові, що працює 12 годин, по 60 сот. денно — це дійсно визиск селянства в злочинний спосіб.

ЖАХЛИВІ НАСЛІДКИ ДІТОЧОЇ ЦІКАВОСТИ.

В Тешені на Шлеську найшов 10-літній И. Мадзя — стрільно до розсаджування вугля в копальнях. Хлопець прикликав собі ще кількох цікавих дітей, положив у їхній приявності набій на камінь і другим вдарив зверху. Наслідком експльозії відламки каміння вбили 5-літнього хлопця М. Вілька, а Мадзя і його товаришів тяжко поранили.

МІЛІЯРД ЗЛОТИХ ЗАЛЕГЛИХ ПОДАТКІВ.

Польська преса повідомляє, що відложення сплати залеглих податків, які ухвалено в останніх двох літах окремим законом, нічого не помогло, а навпаки — погіршило цю справу. За підсумками промислово-торговельних палат за останні два роки, залеглі податки зросли на 21 відсотків і разом з претенсіями уряду виносять 1 міліярд злових.

АВСТРІЙСЬКИМ НАЦІ НЕ ВДАЛОСЯ ЗАХОПИТИ ВЛАДУ

БІЛЬШЕ 300 ОСІБ УБИТО Й БАГАТО ПОРАНЕНО В БОЯХ З НАЦІ.

Італія готова післати армію через кордон Австрії.

ВІДЕНЬ (Австрія).—Президент републики Міклас призначив на канцлера князя Ернста фон Штаремберґа, який був віце-канцлером в уряді Дольфуса й є начальним вождом австрійських фашистів, котрі тепер ведуть кріваву боротьбу з боєвими відділами Націонал-Соціялістів. Найбільших розмірів розрухи відбулися в Стирії, де Наці були захопили кілька міст, але тепер вони тратять їх. У більшій частині Австрії спокій, а тому думають, що новий уряд скоро вгамує повстання.

Мусоліні зібрав на кордоні Австрії велику армію з літаками й тенками, яка готова кождої хвилини перейти кордон Австрії. Мусоліні рішучо заявив, що Італія не допустить злуки Австрії з Німеччиною, а також і до того, щоб у Відню запанували націонал-соціялісти. Багато боєвиків Наці перейшло кордон Югославії, шукаючи там порятунку.

Австрійський уряд заявив, що буде вішати всіх лідерів-ворохобників і вже робляться приготовання до масового повішення арештованих. Австрійська преса й офіційні особи винують Німеччину в останніх подіях в Австрії. Вони кажуть, що події були інспіровані з Мінхена, звідки лідер австрійських наці Габіхт вів радіову пропаґанду проти уряду Дольфуса.

НІМЕЧЧИНА ВІДПИРАЄТЬСЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німекьций уряд катеґорично відпирається від закидів, що останні події в Австрії були іспіровані ним. Гітлер звільнив зі становища лідера австрійських наці Габіхта, а також наказав австрійським леґіонам наці не втручатися в події в Австрії. Гітлер тепер знаходиться в Мінхені, щоб звідти недопустити походу австрійських наці в Австрію

Можливо, що Німеччині доведеться вжити реґулярної армії, щоб спаралїжувати акцію австрійських наці, яку вони готові почати з Німеччини.

ВІЙНУ МОЖУТЬ ВИКЛИКАТИ НАЦІ.

ПАРИЖ (Франція). — Вся преса й урядові чинники стоять на тому, що европейська війна може вибухнути, як що в Австрії до влади прийдуть наці. Та в успіхи акції австрійських наці тепер супніваються.

ЗАПИТ В СПРАВІ ГОЛОДУ В СССР.

ЛОНДОН (Анґлія). — Українське Бюро подає, що в палаті лордів вніс лорд Чарнвуд запит у справі голоду в СССР. Лорд Чарнвуд звертає увагу на інформації, які курсують в Анґлії та які походять з добрих джерел, що політика совітського уряду спричинила загально поширений голод між населенням тих земель, які продукують збіжа в Союзі. По всіх ознаках виходить, що Совіти будуть продовжувати свою політику й у біжучому році, при помочі спішно заведеної колективної системи господарювання й через закон про державну власність всіх сільсько-господарських продуктів. Крім того большевики плянують у біжучому році вивозити збіжа за кордон, не зважаючи на те, що воно потрібне для прожиття тих, хто його продукує.

Лорд Чарнвуд запитав далі чи анґлійський уряд має які інші інформації що заперечилиб цим відомостям. Подібні запити були поставлені й в палаті послів, де між іншим міністер торговлі повідомив, що в останньому році з совітського союзу вивезено 748,248 метричних тон пшениці, 567,094 метричних тон ячменю й 37,205 тон масла. Між тим населення там голодує, або загально недоживлюється.

ГІРШЕ ВІД КРІПАЦТВА.

КИЇВ (Україна). — Американський кореспондент, вихвалюючи успіхи комуністичної колективізації сільського господарства на Україні, каже, що селянське населення вже скорилося владі й не робить опору колективізації. Між іншим він подає такі зразки „успіхів" колективізації.

Один селянин каже, що він може приступить до колективу на весні. Губити йому нема чого; бо експльотували його раніше, експльотують і тепер, але він сподівається, що далі може бути ліпше. Одна вдова занепала на здоровлю й не могла працювати на рівні з іншими в колективі. Її викинули з колективу, але її майна, що там було не віддали їй. Друга жінка лишилася з чотирма дітьми, покинута своїм чоловіком. Вона не приступає до колективу; бо каже, що там вона не зможе прогодувати своїх чотирох дітей, хіба лише одно. Тому вона лишається поза колективом.

Зі страхом люди чекають наступлення зими, яка буде для багатьох дуже „чорною".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВУЛЬКАН КЛЕКОЧЕ

Перша спроба австрійських Наці захопити владу в свої руки не повелася, але вони вбили найсильнішого свого противника канцлера Дольфуса. Поки що при кермі лишився уряд, який буде далі провадити політику Дольфуса.

Віденські події сполохали цілий світ. Особливо сильну реакцію вони викликали в Італії, Франції та Німеччині. Італія вважає себе покликаною пильнувати мир та спокій в Европі, а Франція готова на всі засоби, щоби лише не допустити до зеднання Австрії з Німеччиною. Вся політика Дольфуса, противна австрійським Наці, базувалася на збереженню самостійности Австрії, в чому його підпирали з зовні Франція та Італія, а також мала антанта, а внутрі католицькі ґрупи та австрійські фашисти.

Між тим австрійські Націонал-Соціялісти (Наці) прагнуть до повного обеднання Австрії з націоналістичною Німеччиною. Тому европейські держави й стараються всіми засобами не допустити до приходу в Австрії до влади Наці. При перших вістках про події у Відні Італія змобілізувала свою армію на кордоні Австрії, а Франція в той саме час готується заявити в Берліні протест проти того, що Німеччина інтриґує в Австрії й що австрійські Наці знаходять в Німеччині притулок та провадять активну пропаґанду проти уряду Австрії й отверто готуються до вмашировання збройними відділами в Австрію.

Ситуація тепер в Европі майже аналоґічна до тої, що склалася була в 1914 році після вбивства Франца Фердинанда. Лише ролю Австрії тепер ґрає Італія, як застрільщиця, а ролю Росії Франція, що готова кождого часу оголосити мобілізацію армії проти Німеччини, вважаючи її винною за події в Австрії. Европейське повітря тепер пересичене вибуховим матеріялом і досить незначної іскри, щоб там вибухло. Можливо, що теперішні віденські події не доведуть до негайного вибуху, але годі сказати, що буде далі й чи вбивство Дольфуса, не є початком більших заворушень в Австрії, початком горожанської війни, в яку можуть втрутитися ближчі сусіди Австрії.

Населення не лише Европи, а цілої земської кулі, тепер з тривогою придивляється до подій в Европі й на Далекому Сході та готується до всяких можливостей. Здається, що французький маршал і воєний міністер Петен мав рацію, коли кілька днів тому говорив французьким офіцирам, щоб вони були кождої хвилі готовими до війни, яка вибухне блискавкою й скорше ніж люди загально думають.

О. Сковида.

З ПРИВОДУ ОСТАННІХ ПОДІЙ В НІМЕЧЧИНІ

(Рефлексії, надіслані з Европи).

Світ, так званий цивілізований світ — повний обурення на спосіб, яким Гітлер здусив бунт своїх „штурмовок", розстрілявши Рема, Шляйхера й інших.

Не обходить мене тут **моральна** сторона справи. Дотого гадаю, що й не всі з тих, що остро осуджують Гітлера, — мають право морально обурюватися: бо, обурюючись, вони водночас хилять голову перед Сталіним...! Ходить мені про що інше: про рефлексії, що їх збуджує в Українця крівава розправа Гітлера з своїми противниками...

Нагадуються часи 1917—1918, 1918—1919 в Киеві й взагалі на Україні; нагадується отверта й цинічна аґітація московських большевиків на території незалежної української держави: проти Центральної Ради, проте гетьмана, проти Директорії, проти **всіх** українських режимів, що чергувалися один по другім за тих часів... І запитуєш себе: **щоби було, колиб, замісць шляхотних і нерішучих демократів у кермі держави стояли люди типу Гітлера, Буша і Ґебельса?**

О, тоді булоб таке:

Передусім з Центральної Ради булиб викинені всі комуністи, які ображали український нарід і українську революцію що денно, понижуючи їх в очах нашого люду; булиб викинені так, як викинув комуністів з райхстаґу Гітлер... Влада наша булаб тим скріплена, її вплив в масах зріс би і **вороги її сиділиб тихо...**

О, тоді булоб таке:

Евгенію Бош, чекістку, російську Жидівку, арештовану разом з іншими при взяттю київського арсеналу Українцями в 1917 р. — не випустили би на волю (щоб вона пізніше мордувала тисячі Українців), а — її розстрілялиб, як дику бестію (якою вона в дійсности й була) — як застрілили Німці Розу Люксенбурґ, — а **протиукраїнський бунт большевиків, стратив би одну з своїх найздібніших чолових постатей...**

О, тоді булоб таке:

В 1919 р., при взяттю Києва Директорією, — не позволилиб явним комуністам отверто орґанізуватися і мати свої „робітничі" товариства, а — тайно — пертрактувати з Москвою, — лише (як це зробили Гітлерівці), — позамикалиб їх, а їх товариства теж; і **протиукраїнська зараза стратилаб змогу леґально рухатися...**

О, тоді все інакше пішлоб: ані ворогам не потуралосяб, **ані не гальмувалосяб вибуху національної протимосковської революції,** в імя нібито боротьби з „шовінізмом"... **І тодіб може тризуб наш маяв би над Киевом, а не російський герб...**

Мені скажуть: „Алеж викидаючи в 1917 р. комуністів з Центральної Ради, — миб всіх большевиків і їм співчуваючих кинулиб проти нас!... **Але хіба й без того вони не звернулися проти нас?!**

Нам скажуть: „вбиваючи Евгенію Бош, миб викликали таку безпощадну боротьбу Москви проти себе, якої досі не знали!"

Але, не забивши її, **хіба ми злагіднили большевиків?!** Хібаж та сама Бош не відплатила нам за нашу глупу шляхотність — десятками тисячів смертей?!

Нам скажуть: „не можна було нарушити право стоваришень і зборів пролетаріяту!"... **Але хіба ми зеднали собі отой пролетаріят нашою вирозумілістю?! Хіба приєднали до справи української?! Хіба приєднали до себе Жидів, давши їм культурно-національну автономію?!**

Вогнем і мечем ішла Москва на Україну. Була це дика бестія. І щоб погромити її — нам треба було не шляхотних заклиначів змій, лише Гітлера, Буша і Ґерінґа...

Тоді ми цього не розуміли. **Та чи зрозуміємо в моменті, коли по упадку большевизму визволиться Україна і коли нова московська бестія знову кинеться на неї?**

Такі рефлексії насувають нам останні події в Німеччині.

Чи історія на те студіється, щоби ніхто ніколи від неї нічого не навчився?

Здійсненням Українського Дому в Празі заманіфестуємо нашу силу й єдність.

ПЛАЧЕМ ВОЛІ НЕ ЗДОБУДЕШ.

Думи мої в краю рідні́м,
А я в чужій стороні;
Я плач чую братів рідних
І негаразд тут мені.

Тамки плачуть: я тут чую,
Моє серце тут дрожить,
Вітрець віє з України,
Рідний голос знов бренить.

Плачуть браття, плачуть сестри,
Плаче батько й рідна мати,
А я плач їх таки чую:
Просять: ратуй, рідний брате!

І я тут сів, задумався,
Тихцем плачу знов собі;
І там горе, і тут злидні
Чорні прийшли нам в ці дн

Аж тут гудить вітер лютий,
Пробуджає нас всіх враз:
Гей, будіться з сну важкого,
Бо вже на те крайній час.

Плачем світа не здобудем,
Просьба муру не пробє,
Бог не скине волі з неба
Й ворога нам не побє.

Гей, за діло, браття, сміло
З ворогами в боротьбу.
Нуже в ряди всі громадно,
А здобудем свободу.

Т. Оз.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ В БЕЛЬҐІЇ

(УП) Відділені від себе віддругої половини 16. в. північні й південні Нідерлянди (сьогодняшна Голяндія й Бельґія), злучено після упадку Наполеона т 1814. наново у „Зєдинене Королівство Нідерляндів". В новій державі, яку створено в дійсности під англійським впливом, як забороло проти Франції, зявились одразу дуже великі труднощі найрізнішого рода. В її границях жили не лише Нідерляндці (Голяндці й Флямани), але теж 1.5 міл. Вальонів, які говорили по французьки й яких провідники орієнтувались по французьки. Теж у флямандських провінціях провідні верстви були сфранцужені й гляділи з великим недовірям на зединення держави проводжене енерґійно голяндським королем. Долучувались противенства реліґійні — північ була здебільша протестанською, південь католицьким — та й вкінці економічні ріжниці. Остаточно вже після 15 років усі внутрішні напруження довели до розколу держави. Революції довершили Вальонці разом із частиною сфранцужених флямандських провідних верств. Загал флямандських мас пасивний підчас революції, не сказав свого слова теж тоді, коли флямандську територію приділено до нової бельґійської держави. Та чинником, що був основою фляманської окремішности, згл. почуття єдности з Голяндцями, підчас довгих віків еспанського, австрійського й французького панування над їхньою територією і що теж тепер не позволив Флямандцям стати Бельґійцями була їхня мова. Бельґію створено як державу одномовну. Виключне панування французької мови в державі було для Флямані невиносиме й вони починають боротьбу за права для рідної мови, для рідної культури. Ця боротьба була основою, на якій починає формуватись теж фляманська політична думка, яка в час світової війни була вже настільки зрілою, що створила фляманський революційно-державницький рух. Вислід війни перечеркнув постуляти цього руху, але боротьба Флямані не вгасає до нині. Три головні струї позначуються нині у фляманській політичній дійсности. Перша, найменше далекойдуча, стоїть на ґрунті бельґійської державности і нині після виборення ряду законів відносно допущення голяндської мови до прилюдного життя і створення фляманського університету, ця струя вважає свої домагання за осягнені. Та інші ґрупи йдуть куди далі. Фляманські автономісти жадають поділу Бельґії на дві самоуправні частини: фляманської і вальонської, а фляманські націоналісти-революціонери (націонал-солідаристи) борються за повне відірвання їхньої вітчини від Бельґії та за злуку з Голяндією. Їхнім ідеалом є одна велика „діче" нація і держава з Голяндців, Флямані і південно-африканських Бурів. Ця максималістична струя, хоч і з найбільшими виглядами на майбутнє, нині всеж не знаходить ще навіть відзвуку в самій Голяндії. Але теж справа автономії Фляндрії має побіч інших менших труднощів, передусім найважнішу: місто Брюсель, в якому жиє 1/5 всього населення Бельґії. Це місто фляманське, але на протязі віків сфранцужене, і Вальонці, хочби й годились на поділ Бельґії, то ні чути не хочуть про приділенні Брюселі до флямандської автономної території. Та ще одна справа є рішаючою для флямандсько-вальонських відносин. А це іменно величезний у порівнанні з Вальонами приріст населення у Флямандців (в 1932 р. абс. приріст у 4 чисто фляманських провінціях виносив 46,000, в 4 чисто вальонських 520), який грозить Вальонам скорою фляманською майоривацією в бельґійськім парляменті. Стає перед Вальонами грізне майбутнє, в якому ціла Бельґія може стати на ділі фляманською державою. І отсе нині підносяться між Вальонами чимраз частіше голоси за прилучення до Франції. Останньо на святі в роковини бою під Ватерльо закінчив один вальонський посол свою промову словами: „Вальоніє! Назад до Франції!", і це звучало мов відгук фляманського: „Назад до Голяндії". В дві протилежні сторони тяготіє населення нинішньої Бельґії — хто стане на сторожі її цілости на випадок війни?

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. П., Шікаґо, Ілл. — Годимося з Вами, що неодин, що напише допис чи відозву до „Свободи" в „аґітаційнім тоні" (як Ви подаєте), читаючи її потім у часописі „вибалушить очі як теля на ново помальовані ворота". Тому, що пише, видається (як і Вам), що в письмі „нема нічого злого й непотрібного", але на те є редактор, щоби це добачив. Ваш допис передано так як був написаний. Тільки „аґітаційний тон" у нашім розумінню і в розумінню добра нашої орґанізації, є той, коли хтось пише спокійно й подає арґументи і факти, а ще краще позитивні висліди з якоїсь праці. Тому зайшли поправки. Кождий редактор радий, як не потребує переписувати і переробляти дописів. Та на жаль у наших редакціях так не є, що й не диво, бо маємо до діла головно з читачами, яких руки звикли до важкої чорної роботи, а не до пера. Ми розуміємо положення і наш обовязок справляти дописи, а від дописувачів вимагаємо вирозуміння, що оте наше справлення є для нас тягарем, наложеним з титулу редакторства й добра нашої орґанізації.

У суді.

— Ви сказали вашому шваґрови, що він дурень і драб. Яке оправдання маєте на це?

— Зараз виясню, славний суде. Дурнем я назвав його, бо він оженився з моєю сестрою, а драбом тому, що він розвівся з нею.

ВЖЕ ВИЙШОВ ДРУКОМ
МЕМОРІЯЛ
У СПРАВІ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ.
(в англійській мові)
Ціна за примірник виносить 25 центів. Звертатися на адресу:
"SVOBODA",
81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

Г. Ф.

КОНТРАБАНДА

(Оповідання).

(9)

— Богу дякувати, галицькі світла вже за нами! — сказав Мотичка, хапаючи за весла. — Може би тепер помогти собі веслами.

— Весла ще лиши, — відповів Галущак. — Я справлю судно на середину ріки. Тут при березі вітер спинюваний лісом, не так сильно пре на вітрило. На середині ріки дує сильніше.

Байдак став відсуватися від берега. В міру, як наближався до середини ріки, побільшалася його скорість.

— Ми Лімницю вже минули, — сказав Галущак. — Тепер мусимо держатися середини ріки, бо під правим берегом назбиралося багато колод і цілих дерев. Деякі застрягли в дні ріки і іншим загатили дальшу дорогу. Як би ми віхали між ті колоди, то застрягли би там на віки. Митників тут хіба вже нема.

— Поки не перескочиш, не кажи гоц! — відповів Мотичка.

По лівім боці ріки були села. Край ріки стояли хати. Тепер з байдака ще не було їх видко. І світел не виділи ніяких, бо на селі люди скоро ідуть спати і встають аж стане розвиднюватися.

— Там далі, під лівим берегом щосья темнє на воді. Перекажіть Мартинови, — шепнув Мотичка, нахилившися до Забори.

— Може то човен митників? — спитав стривожений Забора.

— Їх човна не такі великі. Се скорше був би наш байдак.

Забора хотів переказати Галущакови пересторогу Мотички, та Галущак сам побачив загадочну фіґуру на ріці і звернув своє судно троха в бік під правий беріг.

— Се відай наш байдак з рибою, — сказав Галущак, коли фіґура вже була далеко за ними.

— То чогож би він стояв? — спитав Мотичка.

— Я гадаю, що митники перейми́ли його і, нехай вдавляться, забрали всю рибу. Наші хлопці погадали собі, що нема що далі плисти, тож лишилися ночувати.

— Дуже можливе, що воно так є. Хіба, що так. Бо щож би се могло бути?

— Тепер я повторю се, що ти перед хвилею сказав був мені: „не кажи гоц!".

— На що ми тащили з собою щоглу, вітрило і сіти рибака? — спитав Галущак. — Щоби хто пізнав і ми самі дали проти себе докази?

— Ще й одно його весло є у нас, — додав Мотичка. — Коли ми звідтам відпливали, я взяв і кинув на байдак, щоби йому, як де в очереті сидів скритий, не легко було заплисти на той бік ріки до митників і донести на нас.

— Все те вкиньте в ріку! — сказав Галущак до Забори, котрому було найближче до сих річей рибака.

Забора кинув у воду вітрило, котре зараз коло нього лежало на верха. За вітрилом пішли сіти, за ними весло і щогла.

— Гадаю, що так далеко, аж сюди, галицькі митники не заганяються. Вже можна взяти до помочі весла.

— І я так гадаю, — додав Мотичка.

В Забору вступив дух і він охочо взявся з усеї сили гребти. Вже не сумнівався, що його скарб втік перед всякою небезпекою. Під напором двох пар весел байдак став багато скорше плисти.

— Ще чверть години, і будемо цілком безпечніші при першій нашій стації, — сказав Мотичка до Забори.

Врадуваний купець ще сильніше наляг на весла, щоби до тої стації ще скорше причалити.

— Що се? Там перед нами ліворуч? — спитав Галущак, бистро вдивляючися в ту сторону.

— Де? — спитав стривожений Мотичка.

— Під лівим берегом, троха вижче, — відповів Галущак, справляючи керму так, щоби байдак відступив від середини ріки і підійшов далі під правий беріг.

— То щось подовгасте, неначе човен. Хто би то так пізно крутився по ріці? Митники хіба таки не заплили так далеко.

— То щось довге і вузьке. Такі човна мають митники, — сказав Галущак, сильно стурбований.

— Не чую хлюпання весел, — замітив Мотичка. — Мабуть пообвивали їх. Грім би їх убив!

У Забори душа знов сіла на рамени.

— Пливуть поперек ріки, — сказав Галущак. — Мусимо з ними зійтися.

— Як та жмінка митників гадає, що возьме нас, то дуже перечислиться — сказав Мотичка. — На щож ми взяли з собою пістолі і рушниці? Стріляти вміємо.

— Лиш не так! — став просити Забора. — Проливу крови не хочу, бо буде ще гірше. Як вже товар пропав, то бодай спасаймо наше життя.

— Буде ще гірше? Я гадаю, що гірше вже не може бути. Якби ми стріляли там, коло Галича, то стрілянина стягла би на нас всі човна митників і інших людей. Звідси гук стрілів не залетить до них, не заалярмує їх. Хоч би долетів, то там ніхто не похопиться, де то стріляють: на ріці, чи десь в лісі. Маємо шість готових куль. Хоч би лиш я один стріляв, митники байдака не дістануть. Не... дістануть!

— Може би справити байдак ще троха на право, — шепнув Забора. — До берега ще далеко, маємо там досить місця. Вітер дує сильно, може таки проховзнемося непоміченi.

— Там ріка дуже плитка, намулена, — відповів Галущак. — Ми й так вже заблизько мілини. Як відемо на неї, то нас вже нічого не спасе.

Загадочний човен вже так далеко заплив, що з байдака можна було порахувати його весла. Було їх чотири. Ззаду при кермі стояли дві особи, з переду одна. Той передущий тримав щось довге. Або рушницю, або жертку з гаком. Ще було задалеко і затемно, щоби добре розпізнати.

— А щоби в них грім тріс! — сказав Галущак, котрий хвилю дивився на скорість, з якою плив човен. — Між мілиною і ними вже не проховзнемося. Спробую інакше. Нехай пливуть далі. Коли вже будуть перед нами, спробую раптом взяти на ліво і так обійти їх. Тоді вони також будуть мусіли показати, хто вони.

— А як втратимо вітер? — спитав Мотичка. — Вітер вже слабше дує.

— Се лиш тому, бо в сім місци по обох боках ріки великий ліс. Він вже кінчиться. За хвилину будемо мати такий вітер, що втечемо.

Чужому човнови байдак був неначе цілком байдужий. Плив далі простою лінією поперек ріки. Будьтоби не мав іншої мети, як лиш ту, щоби як найскорше причалити до правого берега ріки. Вже був рівно з байдаком, не далі, як десять кроків перед ним. В сій хвилі його керманич зробив дуже легкодушний зворот. Може й дістав такий необміркований приказ. Раптом обернув човен, справивши його просто до байдака. Сю хвилину використав Галущак. До Мотички, котрий в своїх руках мав віжки вітрила, шопнув:

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ҐАЗЕТЯРІ, ЩО ШАНУЮТЬ СВОЮ ПРОФЕСІЮ.

Суд у Денвилі, в стейті Кентокі, побує добитися від двох ґазетярів зізнань про певні факти. Ґазетярі відмовляють зізнань, бо, мовляв як ґазетярі, вони зобовязані заховати в тайні факти, які вони обіцяли задержати в тайні.

Суддя зажадав зізнань, загрожуючи ґазетярам, що поступить з ними, як з людьми, які відмовляють судови послуху. Це не помогло, і суддя заложив на них гривну. Ґазетярі далі відмовилися складати зізнання. Суддя казав їх замкнути. По трох ґодинах арешту знов зажадав зізнань. Вони знов відмовили. Суддя казав їх замкнути знов. Думає зломати їх опір тюрмою.

Так трактують свою професію поважні ґазетярі.

ДОЗРІЛА НАЦІЯ?

Через кілька років американський уряд забороняв поширювати в Америці книжку айриського автора Джеймса Джойса „Юлисес". Книжку видруковано в Франції, а до Америки її пачковано.

Аж цього року в Ню Йорку знайшовся суддя, котрий заявив, що книжка не заслугує на заборону. Здавалося, що книжка тепер стане дешева, а за тим популярною. Через якийсь час вона й мала деяких покупців. Але скоро й це скінчилося. Нині її просто забувають.

І радить дехто тепер накладчикам постаратися, щоби хтось заапелював від дозволу до вижчого суду та добився там нової заборони книжки. Тоді книжка в Америці певно розійшлася би в міліонах примірників.

Ці люди думають, що Американцям, як недозрілим дітям, смакує не солодкий овоч, але заборонений, хоч квасний.

ЯК ЗА БЛ. П. ПРОГИБІЦІЇ.

Здовж американських берегів стояли в часі прогибіції цілі ланцюхи кораблів, що пачкували з Европи алькоголічні напитки. З Америки викрадалися на цей „рам ров" сильні моторові лодки та, наладувавши напитками, чим скорше гнали до берега Америки, перекрадаючися через прибережну сторожу.

Ця прибрежна сторожа колись мала ратувати людей в морських випадках. У час прогибіції дістала нову функцію: стерегти Америку перед пачкарями горівки.

Зі знесенням прогибіції сподівалися, що „ковст ґардс" знова переміняться назад на чисто ратункову службу. Розумували, що не буде прогибіції, не буде пачкарів; не буде пачкарів, не треба буде проти-пачкарської служби.

Показується, однак, що ще можливо зміни не буде. Припускають, що незадовго знова може повстати „рам ров" здовж американського берега. І знова будуть пачкарі, і „ковст ґардс" будуть ловити пачкарів. Усе це через високий податок на алькоголічні напитки. Як податок зависокий, пачкарям оплачується наражуватися возити горівку через границю без мита.

Як у багато випадках, так і тут, уміркована — золота дорога. Хто пересаджує в заходах, той нищить свою роботу, хоч вона походить з найкращих намірів.

Український Дім Музею Визвольної Боротьби України в Празі буде для чужинців доказом наших державних стремлінь.

СЕРЕД КНИГ.

„СТОРІНКИ МИНУЛОГО".

Під таким наголовком професор Ол. Лотоцький, голова Українського Наукового Інституту у Варшаві, випустив уже три томи своїх спогадів. Всі вони видані Науковим Інститутом. Величезна трохтомова праця поки що доведена лише до початків революції 1917 року. Прочитавши всі три томи спогадів того визначного українського національно-культурного й політичного діяча, з нетерплячкою чекаєш появи IV-го тому, в якому між иншим, буде матеріял про окупацію російською армією Буковини, де проф. Ол. Лотоцький був губернатором з рамен тимчасового російського революційного уряду.

Читати спогади таких визначних діячів національного руху, як О. Лотоцький, це значить читати історію українських національних змагань в оригінальних документах, де перо історика ще не зробило своїх відсумків. У читача складається власна уява того величезного процесу відродження українського народу, який відбувся в пошевченківській добі, в часи, що їх називають часами „Українофільства". Перед читачем проходять майже всі українські більші й менші національні діячі, ці каменярі українського народу, яких часто мало хто знав. Перед читачем проходять також і ті величезні українські постаті, яких знає цілий загал український, але тут вони не в своїх пишних парадних шатах, як їх виставляють біографи, некрольоґи й т. п., але в своїх щоденних турботах, при своїй щоденній праці над будовою української нації.

Таксамо перед читачем проходять всі ті постаті, що за пятьдесять літ передвоєнного життя українського народу в той чи інший спосіб спотикалися з українською справою. Тут є короткі, але ядерні портрети прихильників і ворогів українського руху, як з чужинців так і зі своїх пасивних „патріотів" та ворогів-перевертнів. Спогади Ол. Лотоцького розкривають перед читачем процес росту й розросту української національної свідомости, процес формування з етнографічної маси, української нації. Прочитавші ці спогади, а також спогади Е. Чикаленка, Д. Дорошенка, С. Русової, п. Маршинського та інші довші й коротші, можна вже скласти собі уяву про той ґрандіозний процес, який відбувся на Великій Україні в передвоєнне пятьдесятьліття та який дав підставу до боротьби за українську державу не лише на Великій Україні, але й на всіх землях України.

Переповідати зміст спогадів проф. Ол. Лотоцького не доцільно, бо в ґазетній замітці не можна дати зрозуміння читачеви значіння й цінности цих спогадів у цілому. Тому доводиться говорити лише про загальне значіння таких спогадів.

Спогади проф. Ол. Лотоцького є не лише цінні по свому змістови, але й по формі. Видно, що вони написані вправною літературною рукою й написані вони так, що не одному, вже навіть признаному мемуарістови, є чого повчитися, як слід писати спогади, щоб у них не давати полови, але дати чисте повновісне зерно, що характеризує точно й яскраво події, осіб, обставини, певні явища й т. д., а разом з тим і дає систему цілости ріжних явищ, які часто здаються розірваними й недоцільними в певній системі рухів.

Ще одну сторінку таких спогадів, як спогади проф. Ол. Лотоцького годиться відзначити, а це важливість писання їх. Багато діячів зійшло в могилу й понесли з собою туди дуже важні матеріяли та знання. Вони не лишили для живих і майбутніх поколінь підсумку своєї праці, не подали до загального відома того пережитого, на чому інші малиб вчитися, щоб не робити помилок, щоб не гаяти час на ті спроби, які вже давно були визнані не придатними, або були засуджені життям і недоцільні. Спогади це лектура на теми соціяльного розвитку нації взагалі, чи певної нації зокрема. Спогади завжди цінні, коли вони написані вмілою рукою тих, що працювали в тих лябораторіях, де шукалися шляхи того розвитку. Це не лише підсумок праці тих „лябораторантів", але величезний науковий соціольоґічний матеріял для праці тих, що будуть вести дальше націю по шляху до здійснення її ідеалів культурних, політичних, соціяльних і т. п.

Тому професор Олександер Лотоцький, написавши свої цінні спогади, виконав своє завдання й в історію перейде не лише, як визначніший діяч українського національного руху, але й як учитель та наставник прийдишнім діячам, що поведуть націю далі в нестриманому русі її вперед.

На закінчення хочу сказати, що ніякий український політичний діяч не може з успіхом працювати на користь нації, не перестудіювавши взагалі всіх спогадів українських національних діячів та не маючи їх у себе завжди під руками. Між ними одно з перших місць повинні займати спогади проф. Ол. Лотоцького.

В. К.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДИ"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

виконує:

ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ. ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

Велика роля.

— Яку я ролю дістану в черговій драмі?

— Будете мамою головної геройки.

— А що я маю грати?

— Врете три рокі перед початком драми

—:—

Стільки ще оплатиться.

— Що мені радите: чи йти на нову оперу? Маю безплатний тікет, а мушу ще заплатити лише ґардеробу.

— Стільки ще варта.

—:—

— Вейтер, принесіть мені курятко, чим молодше, тим ліпше.

— То може принести яйце, прошу пана?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб — 20 ц.

МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб — 35 ц.

З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб — 45 ц.

ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб — 50 ц.

МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 — 35 ц.

КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб 45 ц.

ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя.** Песа на 1 дію. 4 осіб — 20 ц.

ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літниську.** Комедія в 3-ох діях. 12 осіб — 45 ц.

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб 30 ц.

СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб — 40 ц.

ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб — 35 ц.

ВОЄННА ЗАВЕРУХА, траґікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб — 25 ц.

ДВА ДОМИКИ Й ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб — 15 ц.

ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) — 30 ц.

МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб — 35 ц.

ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка — 25 ц.

ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб 15 ц.

НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, написав А. Данко. Осіб 16 — 35 ц.

СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб — 25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

МОЛИТОВНИКИ.

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кавчуковій оправі з образцем по середині — $1.50

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в мягкій шкіряній оправі — 1.35

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній полотняній оправі — 1.00

ВІРУЮ, новий український молитовник в чорній полотняній оправі .75

ВІНОЧОК в шкіряній оправі. (Цей молитовник є малого формату для дітей) — .80

ВІНОЧОК в білій кавчуковій оправі з образцем по середині. (Цей молитовник є малого формату для дітей) — .90

ГОСТИНЕЦЬ в полотняній оправі — 1.50

ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в білій кавчуковій оправі з образцем по середині — 1.50

ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в чорній шкіряній мягкій оправі — 1.35

Повищі молитовники є друковані звичайним друком, не церковним.

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ Й БУКОВИНИ.

Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича.

Ціна $1.10.

Замовляти:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

ПОДЯКА ОБЄДНАННЮ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ ВІД МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ В ПРАЗІ.

Управа Музею з великим вдоволенням заслухала повідомлення про те, що Обєднання Українських Орґанізацій в Америці, записане в памятну книгу Добродіїв Музею Визвольної Боротьби України, надіслано дальшу пожертву $25 на Український Дім у Празі. Крім того Обєднання своєю орґанізаційною діяльністю проказує Музееви велику допомогу в справі збірки на Український Дім. Управа дуже високо цінить як матеріяльну, так і орґанізаційну допомогу Обєднання, висловлює за неї якнайглибшу подяку і просить продовжувати її аж до закінчення акції. Колиб й інші українські орґанізації в Америці відгукнулися на заклик Музею так вчасно і такими пожертвами, як то вже зробило Обєднання і Український Народній Союз, то збірка Музею булаб закінчена і Український Дім у Празі був би вже побудований.

Музей сподівається, що жертвенність таких могутніх українських орґанізацій, як Обєднання та Український Народній Союз заохотить всіх Українців в Америці до наслідування.

Пожертви посилати через Обєднання, або на адресу директора Музею, проф. Д. Антоновича:

Prof. D. Antonovyc,
PRAHA-Nusle, 245,
Czechoslovakia.

ПІСНІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ,

(слова і мельодії Л. Лепкого)

НА МУЖЕСЬКИЙ ХОР

опрацював

Михайло Гайворонський

пісні:

1) Маєва нічка
2) Кладочка
3) Бо війна — війною
4) Тьох—тьох.

Пісні ці видала накладня „Червона Калина" у Львові.

Ціна чотирох пісень 25 центів.

Головний склад на Америку в книгарні:

„SVOBODA"

81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J

ПОДРУЖА

(Гумореска. — З вірменського).

Пані Сірунін відложила папіроску на попільничку та сказала:

— Заки віддам мою дочку, мушу добре над тим призадуматися. Не є зовсім щасливі подружа без належного роздумання та розваги.

Пані Мтеруніян усміхаючись здвигнула плечима:

— Я не погодилась би з вами, пані Сіруніянова. Часом добрі такі вчинки, над якими довго не роздумуємо.

— Самособою ви так думаєте. Ті, що вийшли так добре, як ви, не можуть говорити про нещасне подружа.

— Правду кажете. Всеж мушу признатися вам, пані, що моє подружа відбулося звичайно, без роздумування та обрахунків.

— Прошу, розповідже мені, як?

Меруніянова усміхаючись похитала лише головою та говорила:

— До мого подружа не прийшло ні з вирахування, ні з кохання. Всеж я можу сказати, що я найщасливіша жінка в світі. Мій батько був учителем, маму втратили ми передчасно. Було нас три сестри: Меліна, Арміна, а наймолодшою була я.

Ми не були багаті. Одного дня батько привів до нашого дому одного зі своїх учеників, був то бідний сільський хлопець. Батько сказав нам, що привів його як вихованця. Та по ньому було пізнати, що був убогий. Першого дня, як прийшов до нас, зїв майже пів курки, яку принесли на стіл. Смакувало йому знаменито. Той хлопець, що звався Куркен, небаром поправився та набрав здорової барви. З того часу, як Куркен прийшов до нас, зовсім знінилася вдача його батька. Все тужив за сином. Займався найбільше своїм учеником. Після їди дбав, щоби хлопець учився. Куркен остав у нас два роки. Скінчив школу. Потім відїхав додому працювати в свояка торговельника.

За ті два роки, що був у нас, не могли ми пізнати того хлопця. Ніколи не цікавився нами. Лише при їді бачили ми його, та тоді він усе розмовляв з батьком. Колиж відіздив до дому, ми відпроваджували його до залізниці. Хлопець подав нам усім руку та сказав:

— Прощавай Меліно, прощавай Арміно, прощавай, маленька дівчинко.

Не було сумніву, що Куркен за час цілих двох літ не знав добре мого імени.

Минуло більше ніж десять літ. За той час ми нічого не чували про Куркена. При кінці одинацятого року, одного дня, як ми всі сиділи в їдальні, прийшов лист від Куркена. Батько зрадів дуже. Як перечитав листа, сказав усміхаючись:

— Неправдоподібне! Диви що пише Куркен:

„...Любий учителю, бачите, як ідуть мої справи. Заробляю досить грошей, а думаю, що я міг би оженитися. Без довгого говорення повідомляю Вас про мій намір: Вашій найстаршій дочці Менілі буде тепер яких 20—21 років, а я маю тридцять років. Гадаю, що ми моглиб повінчатися. Приїду негайно до Вас, коли повідомите мене, що сповните мою просьбу."

Меліна усміхнулася глумливо.

— Яке гарне предложення одружіння! — озвалася. — Я вдоволена, що я вже віддалася.

Батько не сміявся, бо любив Куркена наче рідного сина. Написав Куркенові негайно, що, на жаль, не може сповнити його бажання, бо Меліна віддалася тому місяць.

На цей лист дуже скоро прийшла відповідь від Куркена:

„Любий учителю, хай буде що хоче, я рішений оженитися. Колиж Меліна віддалася, не шкодить. Можете мене оженити з Арміною. Тепер їй буде девятнацять років. Вона ще дещо замолода, та нічого. Хай буде що хоче, я хочу бути Вашим зятем".

Як лише батько перечитав цього листа, Арміна страшно зблідла. Нараз вибухла плачем і призналася, що кохає професора історії, батькового товариша, який вже на днях попросить її руки.

Батько написав Куркенові такого листа:

„Мій нещасний хлопче, ти не мав щастя, Арміна також заручилася."

На другий день одержали ми від Куркена таку телеґраму:

„Приїду. Сподіюся, що наймолодша ще не заручена".

Як батько перечитав цю телеграму глянув на мене лискучими врадуваними очима та скрикнув:

— Слава Богу, що ти ще незаручена й невіддана. Той гарний хлопець хоче бути за всяку ціну моїм зятем... Направду, це знаменита нагода...

— Так, тату, для вас знаменита, одначе для мене ніколи в світі! — Та я не хотіла засмутити батька, бо я знала, що він дуже любить Куркена й колиб я не згодилася на подружа, йому булоб це дуже прикро.

І так нас заручили ще тогож дня, як Куркен приїхав до нас. Потім він відїхав на місяця до іншого міста. А як вернувся, ми зараз звінчалися. Ще не минув і місяць, а ми дуже полюбили одно одного.

Вірте мені пані наше кохання має все свою свіжість. Зпочатку ніхто не сподівався, щоби так заключене подружа могло бути щасливе.

ПОЗІР! РАЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ОРҐ. ДЕРЖ. ВІДР. УКР., ВІДДІЛ 20

—: відбудеться :—

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1934 РОКУ

НА НОРТ ҐУДМАН.

Початок в годині 2-гій пополудни. — Музика добірна.

Проситься ласкаво всіх прихильників українського націоналізму громадно прибути, а не пожалуєте! Забава до пізна.

175 **Комітет.**

— Чи відповідні вони одно одному, ця молода пара?

— Що гадаєш — одні вже говорять: Шкода того молодого чоловіка! Інші кажуть: Шкода такої гарної дівчини!

ШИФКАРТИ

продаємо на всі лінії по цінах корабельних. Польські пашпорти задаром. Виробляємо всі документи потрібні до подорожи і спроваджения родини з краю до Америки.

ГРОШІ ДО КРАЮ пересилаємо долярами і краєвою валютою, почтою і телеграфічно.

ПОЛАГОДЖУЄМО всі справи краєві, як контракти, повновласти і всі інші документи.

ПРОДАЄМО і виміняємо доми, фарми і бизнеса. Ми маємо сотки дешевих домів, фарми і бизнеси.

Українці—не робить ріжниці, де ви замешкалі, полагоджуйте всі повищі справи тільки в своїм Українськім Бюрі, которого властителем від 19 літ є Антін Пашук, а кожда ваша справа буде полагоджена чесно і дешево. Пишіть на адресу: 46-

ANTHONY D. PASHUCK

322 NORTH 8th STREET, PHILADELPHIA, PA.

УВАГА! — УКРАЇНСЬКІ РАДІО СЛУХАЧІ!

ЮРОПІЕН РАДІО КОМПАНІЯ, ріг 10-тої вулиці і Евеню А в Ню Йорку проголошує КОЖНОЇ СУБОТИ українську програму зі стації WFAB, 1300 Kilocycles. — Просимо не забудьте накрутити своє радіо на цю стацію і послухати цеї програми, що починається в годині 12:30 пополудни. 286c- (Оголош.)

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогулки і то до всіх країв під проводом досвідчених компанійних урядників і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі. Польські пашпорти і візи даром. Виготовляємо перміти, афідевіти, петиції і все, що до подорожі потрібно.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті під повною гарантією.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ: контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.

Це діється тому, що ми обслугуємо людей уже довгі роки і завсіди стараємося, щоби зєднати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St. Jersey City — Phone Montgomery 5-1745
34 E. 25th St. Bayonne — Phone Bayonne 3-0540

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ

які опрацював і видав
М. О. ГАЙВОРОНСЬКИЙ
на мішаний хор.

1. Живи, Україно.
2. Невістонька, пісня з Полісся.
3. Вербож моя, пісня з Полісся.
4. Одкаля сонечко сходило, пісня з Лемківщини.
5. Моя мила, пісня з Лемківщини.

Повищих 5 пісень продаємо за $1.00.

6. Коляда, Гуцульське Різдво.
7. Пльис, Гуцульське Різдво.
8. Круглыик, Гуцульське Різдво.
9. Щедрівка, Гуцульське Різдво.

Повищі 4 пісні продаємо за $1.00.

Всі повищі пісні можна одержати в книгарні „Свободи". Висилаємо тільки по одержанню належитости.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

З весілля на рідний край.

Дня 21. липня ц. р. відбулося в укр. прав. церкві вінчання примірних громадян Марії Хомяк з Дмитром Бунґою. Обоє новоженці виховані в українськім дусі і хоч роджені в Америці, все говорять українською мовою. На їх весілля прибуло велике число громадян. Обоє вони були членами співацького товариства „Лисенка" а також і музикантами, бо молодий є добре знаний нам скрипак, а молода добра пяністка. І було видно їх на кождім народнім виступі. Як їх родичі, Василь і Ева Бунґа та Семен і Анастазія Хомяк, так і молоді, ніколи не відмовилися від народньої праці як між своїми так і між чужими в представленнях, концертах і інших підприємствах. На шлюбі в церкві і на забаві на галі церковній співав хор „Лисенка". До гостей промовив присутний о. С. Мусійчук, пожелав молодій чесній парі многих літ а також візвав не забувати і за рідний край, на що присутні гості відгукнулись датками і зложили суму $5, що переслано на боєву акцію через „Обєднання". Зложили слідуючі: Д. Бунґа 1 дол., С. Хомяк і Н. Н. по 50 центів, решта дрібними датками.

Гість.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Вшанували память героїв.

Старанням Жіночого відділу Червого Хреста О.Д.В.У. в Дерзи Сіти, зістала відправлена панахида дня 24 червня, в гр.-кат. церкві через о. Лотовича за полеглих Борців О. У. Н. за волю України.

При панахиді були присутні всі членкині в однострою Українського Червоного Хреста. Слід згадати, що в так короткім часі згаданий Відділ, дав доказ своєї активности. Він скупчує в собі найсвідоміще національно жіноцтво в Джерзи Сіти, під проводом п. М. Трусевич, котра не щадила своїх старань, як рівнож і членкині, щоби те свято випало якнайкраще. Церква була переповнена публикою, а о. Лотович сказав коротко в палких словах про значіння того свята, причім закликав присутних, щоби зложили жертви для позісталої рідні по героях Біласови і Данилишинови. Настрій був піднесений коли хор під управою п. А. Ґели відспівав „Вічная Память". У тій хвилі можна було запримітити сльози в багатьох людей, котрі немовби перекинулися у той мент ген на Рідну Землю, де спочивають наші Герої. Лише Українська Мати може зрозуміти найкраще біль по втраті того найдорощого, що виховувала для добра свого народу, а що згинуло з рук лядського ката. Честь і слава таким матерям, котрі виховують своїх дітей у такім дусі, що не жаліють кождої хвилі віддати своє життя за Батьківщину. При кінці переведено збірку, котрою занялися членкині Червого Хреста. $13 призначено для рідні Біласа і Данилишина. Гроші вислано через Обєднання до Краю.

А. Щиґол.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

З кого брати примір?

Нарікаємо, що молодіж не приступає до наших організацій, що нас старших не слухає і т. п. А я думаю, що заки нам організувати молодь, треба в першу чергу себе, себто старших, взяти на добрий іспит. Якаж може бути повага до старшого покоління, коли воно саме розсварене й розбите. Як може хтось слухати наших закликів до згоди, коли ми самі живемо в незгоді й розбратті. А чи ми тому не винні, що большевики позалізали в наші ряди і підкопують наші авторитет, де можуть, та шкодять нашим національним ідеалам і відривають від нас молодь? Все те є наша власна вина.

Або ось був у нас ювилей У. Н. Союза. Чи треба було аж з Честер спроваджувати співаків? Чи в нашій громаді нема сил, щоби з них можна було влаштувати гарний концерт? От недавно наші діти так гарно пописались в американській школі, де виступали в народніх строях з українськими піснями і українським національним гимном. Самі батьки роблять роздор, не годні обєднатися і ходять розбиті, й ще хочуть, щоби з них молодь брала собі примір і їх слухала. Це одначе неможливе. Перше треба зробити лад і порядок між старшими, а потім і з молодю піде лекше.

М. Г.

Образа.

— Всюди говоритиму, який ти чоловік.

— То я тебе зараз заскаржу за образу чести.

Осип Костаревич.

ОДНОЇ НОЧІ.

(З талерґофських оповідань).

Від землі солома таки цілком згнила. Порушити цього гною ніхто не мав відваги, бо душило від випарів. Зверху воші тягали стебелини; кишіло від тої гидоти.

Вигнанці лежали густими рядами, а вошіння мандрувала по їх знеможених тілах з одного кінця бараку у другий. Біля чотири сотки людей в шестому бараку душилося, воркотіли, кашляли. З залізної печі заносило димом, а одинока ліхтарня, що висіла на середині, давала більше смороду ніж світла. Холод пройшов до кости, що годі було заснути.

— Василю, ти спиш? — понувся шепіт в одному кутку.

— Де там сон! — зашептав крипливо Василь. — Одна думка жене другу; думаєш, думаєш і не передумаєш. Що там у нас на Рідній Землі?

— Все літаємо туди думками, а гниємо ось тут. Боже!

По хвилі з другого кутка почулася тиха розмова.

— Як думаєте: чи довго це потягне?

— Що?

— Ну, ця війна проклята!

— Довго, не довго, але три-чотири місяці потреває.

— Господи, то щеб два місяці ждати?!

Втихли. Ждали довгі три роки на волю і вернулись калїками оба.

— Ах, до чорта, невитримана година з вошами! — засичав хтось.

— Господи, возвах к тебе... услиши мя Господи... Воздвиґніє руку твоєю — молився старий пан-отець.

На дворі тиснув мороз. В бараку пара змінялась на холодні капці, що спадали від даху на лежучих. Вигнанці гніздилися в соломі і закручувалися шматами. Роззули чоботи, терли руками закостенілі ноги.

— Ха-ха-ха! У гааа! Ааа! — роздалось нараз у цілому бараку диким, грізним реготом.

Сотні голов піднеслись. До бараку вбігли вартові. Реґіт не вгавав. Не то сміх жахливий, не то крик болю, гомонів, як дрож пройма̀ла. Вартові кинулись у ту сторону. З землі відірвалась наремно якась постать.

Наче тінь шаленим бігом пігнала між рядами лежачих. Зупинилась на мить біля ліхтарні. Очі стовпом, волосся зїжене, лице страшне, поросле рудавим волосом, голий, лиш на плечах тороки старої сорочки.

— Збожеволів, збожеволів! — понеслось по рядах. Це той Степан Далан, що його закуто в кайдани з Бойківщини аж сюди привезли. Щойно вчора розкували. По двох місяцях.

Вартові зближалися з двох сторін із наїженими штиками. Степан не ждав на них. Одним скоком був на дворі і з реготом несамовитим пірнув у темряву між бараки.

Вартові остапніли. Кинулись бити й копати лежачих. Гнали всіх, як стій, на двір до провірки.

Вибігали дрожучі, напів голі, босі, побиті. Уставлялись довгими радами на скрипучому снігу.

Числили їх довго раз і другий і десятий. Тих, що впали на землю, копали і товкли прикладами крісів, але вони вже не вернулись до ранку. Над ранком повезли їх „під сосни".

— — — — — — —

Степан Далан не шутів довго. Притих, не кричав, частіше був веселий. Згодом син бойківських гір за кусник хліба показував „штуки" й стався смішаком у Талерґофі.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудни і від 6—8 вечір
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(поміж 9 і 10 ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-0628.
Урядові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

Батько та син.

— Тату! Ти мусів би ще раз ходити до школи! Ти зле вирробив мені задачу.

Учитель.

— Коли з чотирох мух убю одну, то скільки ще лишиться?

— Одна, прошу пана учителя.

— Якжеж то?!

— Та ця вбита — інші зараз відлетять.

— Скажіть мені, куме, чому ваш пес дивиться на мене так завзято? Чи він такий голодний?

— Ні, лише ви їсьте з його миски.

На годині ґеоґрафії.

Учитель: — Де я зайду, як на цьому місці стану вертіти землю?

До заведення для божевільних! — відзивається голос із лавки.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО старшої женщини, або дівчини до доглядання 2 дітей, 2 і 5 річн. Голоситися від ч. 309 EAST 8th ST., Room 4, NEW YORK CITY.

ПОШУКУЮ спільника до заложення ШТОРУ (Meat & Grocery) десь у більшій славянській кольонії в стейтах New Hampshire, Rhode Island, Connecticut або New York. По дальші інформації в цій справі пишіть до:
PEOPLE'S MARKET, Hinsdale, N. H.

З ПОВОРОТОМ Я ОТВОРИЛА РИЗНИЦЮ І ПОВІДОМЛЯЮ
Впр. і Всч. Отців Духовних, парохіяльні Уряди, що приймаю замовлення на ризи, реверенди, хоругви і всі інші церковні ризи, товариські прапори, гафтую і виробляю для відділів О.Д.В.У. прапори і три зуби на одностроі, також виробляю хресткову роботу.
Mrs. M. MELNYK,
31 St. Marks Pl., New York, N. Y.

ДОБРА НАГОДА.
ФАРМА 95 АКРІВ, новий дім і будинки нові, 16 корів, 5 ялівок, бугай, 2 коні, 10 безрог, 350 курей, вся машинерия і трактор. Школа при фармі. Ціна $8,500, готівки мало. Продаю з причини, що маю дві фарми. Голоситися до властителя.
L. S. VOZNE,
R. D. 2, Lambertville, N. J.

ПРИЇЖДЖАЙТЕ ДО НАС НА ВАКАЦІЇ.
Винаймаємо кімнати на сезон, тиждень або „вік-енд". Велика кухня до варення. Вода в домі, мінута ходу до штору, 8 мінут їзди автомобілем до води до купання. 50 миль від Ню Йорку. Приймаємо самих дітей по умиркованих цінах. Тут доїжджає New Jersey Central або Reading Bus з 43. тої вулиці з Ню Йорку. По інформації пишіть до:
PETER FEDUN,
HARLINGEN, N. J.
або 743 Edgar Rd., Elizabeth, N. J.

ФАРМА 35 АКРА, близько Vineland, N. J., дім 4 кімнати, зі всіма знарядами, електричне світло, вода, близько стації і школи, 2 великі нові курники, обгороджені. Добре місце на газолінову стацію або штор. Ціна $4,000, готівкою $1,000, решта на виплати, або до винайму за $15 місячно. Також продам 500 добрих курей.
BILASZ,
MILMAY, N. J.

„РИЗНИЦЯ"
СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧЕЙ
131 RIVERSIDE DRIVE (at W. 86 St.)
NEW YORK, N. Y.
Telephone: ENDICOTT 2-1618.
251 S. Olshanska.

СТАРОКРАЄВА УКРАЇНСЬКА АПТИКА
9601—101 AVE., OZONE PARK, L. I.
МАЄ НА СКЛАДІ
Всякого рода аптикарські річи з найлiпшого ґатунку і по найтаньших цінах.
Варта прийти і з дальшої околиці. Услуга чесна і поради щиро удїляємо.
Запамятайте адресу:
9601 — 101 AVENUE (ріг 96-тої ул.), OZONE PARK, L. I.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ
ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ
як шкірні висипки, кровні недомагання, нервові недуги, хронічні чиряки, шлунок, кишкові і відходові недуги, загальне ослаблення, нюральгіє (запалення нервів) і хронічний ревматизм, горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок, або маєте які інші недомагання, на яких ви нерозумієтеся, удайтеся до д-ра Зінса з довірям.
Х-Рей і екзамінація крови.
Вприскування сировакти і щеплінки.
Уміркованi ціни. — умови вдоволяючі всіх.
ПОРАДА І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
DR. ZINS
25 літ медичний практик
110 East 16 ST. N. Y.
(межи 4-тою Евеню і Ірвінґ Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9 рано до 8. веч. В неділі від 9, рано до 4. пополудни.
Telephone: Main 3738.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Tel: Orchard 4-2568

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — ДИПЛЬОМАТІЮ ВИНУЮТЬ. (5)

Дипльоматію винують.

День всенародної жалоби було оголошено, коли до міста Спалато в Дальмації везли під военною ескортою труни архикнязят а його дружини. Тисячі народу виходили по дорозі стрічати й провожати останки бувшого наслідника австрійського престола. Багато народу зібралося на березі моря, звідки военний корабель мав забрати труни, щоб перевести їх до Трієсту. Коли ескадра з гробами віддалилась геть, то всі кликнули, молячись за своє майбутнє.

В Потсдамі цісар Вільгельм відразу дипльоматично захворів, щоб не поїхати до Відня на похорон. Він післав австрійському цісареви вислов своєї симпатії та співчуття й тим скінчилося. В Лондоні також несподівано скасував свою поїздку до Відня, як представник короля, принц Артур. Він заявив, що боїться анархістичного атентату на нього, який би стався на континенті. Дипльоматія вже почала грати свою ролю в руку війни.

Цісар Франц Йосиф поїхав з палати Шенбрун на похорон наслідника свого престолу. Вулиці Відня були заповнені людьми, які вийшли на них, щоб в останне віддати пошану тому, хто мав стати їх цісарем. Населення з радістю витало старого Франца Йосифа, бачучи, що він уже видужав від недавної тяжкої хороби. Тому день похорону Франца Фердинанда й дружини був у Відні днем великого смутку, а разом з тим і радости, що населення бачило здоровим Франца Йосифа.

З огляду на старий вік Франца Йосифа, похоронні церемонії були найкоротшими. В церкві була коротка похоронна Служба Божа, підчас якої Франц Йосиф сидів поруч з Карлом Францом Йосифом, новим наслідником престолу. Нікого з чужинецьких суверенів не було на похоронах, не було й їх заступників. Лише чужинецькі посли, що були при віденському дворі, репрезентували свої уряди. В цілій країні була оголошена жалоба й більшість населення щиро шкодувала за вбитими.